



**Atıfta Bulunmak İçin / Cite This Paper:** Kutbay, H. ve Gerede, C. (2019). "Sıçrama Tezinin Türkiye'de Geçerliliği: Darbeler Bakımından Bir Analiz", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (2): 1575-1990  
**Geliř Tarihi / Received Date:** 23.01.2019 **Kabul Tarihi / Accepted Date:** 22.02.2019

#### Araştırma Makalesi

## SIÇRAMA TEZİNİN TÜRKİYE'DE GEÇERLİLİĞİ: DARBELER BAKIMINDAN BİR ANALİZ<sup>1</sup>

**Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KUTBAY**

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu  
*hkutbay@kmu.edu.tr*

ORCID ID: 0000-0002-8819-1846

**Arş. Gör. Cemalettin GEREDE**

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın İktisat Fakültesi  
*cemalettin.gerede@adu.edu.tr*

ORCID ID: 0000-0003-3697-6200

### Öz

Yıllık kamu harcamaları (KH) ve vergi gelirleri (VG) verileri kullanılarak, Peacock ve Wiseman tarafından öne sürülen "Sıçrama Tezinin" Türkiye'de geçerliliği darbeler bakımından 1924-2016 dönemi için analiz edilmiştir. İncelenen dönem, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan sonraki ilk yıldan günümüze kadar uzandığı için, ülkeye ait tüm verileri kapsamakta ve ülke tarihinde yaşanan tüm savaş, darbe gibi olağanüstü dönemleri içermektedir. Sıçrama tezinin geçerliliği yapısal kırılmaları göz önünde bulundurarak çoklu yapısal kırılmaya izin veren Kapetanios (2005) testi kullanılarak test edilmiştir. Kamu harcamaları ve vergi gelirleri serilerinin her ikisi de yapısal kırılmalar altında durağan çıkmakta olup serilerde meydana gelen kırılmaların tarihleri dikkate alındığında sıçrama hipotezinin Türkiye'de genel olarak geçerli olduğu tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Kamu Harcamaları, Sıçrama Tezi, Yapısal Kırılmalı Birim Kök Testi.

### VALIDITY OF THE DISPLACEMENT THESIS IN TURKEY: AN ANALYSIS IN TERMS OF COUPS

#### Abstract

The annual public expenditure (PE) and tax revenues (TR) using the data, put forward by the peacock and the wiseman "Displacement Thesis" were analyzed for the period 1924-2016 in terms of the validity of coups in Turkey. The analyzed period, which extends from the founding of the Republic of Turkey for the first year until today, covers all the data of the country and includes extraordinary period in the history of the country, such as war and coup. The validity of the displacement thesis was tested using the Kapetanios (2005) test, which permits multiple structural breaks, taking into account structural breaks. Both public expenditure and tax revenue series are stable under structural breaks. When considering the dates of the series in breaking leap occurred in Turkey hypothesis has been found to be generally valid.

**Keywords:** Public Expenditures, Displacement Thesis, Structural Breaking Unit Root Test.

<sup>1</sup> Bu çalışma, 26- 28 Mayıs 2017 tarihlerinde "27 Mayıs 1960'dan 15 Temmuz 2016'ya Darbeler, Geçmişten Günümüze Darbe Olgusu ve Millet Egemenliği Kültürü Sempozyumu"nda sunulmuş olan "Askeri Darbelerin Kamu Harcamalarına Etkisi: Türkiye Örneği" adlı çalışmanın geliştirilmiş halidir.

## 1. GİRİŞ

Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu devletin ekonomideki yerini (yani kamu kesimi büyüklüğünün belirlenmesinde kullanılan ölçülerden birini), kamu harcamalarının GSYH içindeki payı teşkil etmekte olup bu oran devletin ekonomi içerisinde üstlenmiş olduğu rolüne bağlı olarak ülkeden ülkeye zaman içerisinde değişiklik göstermektedir. Kamu harcamalarını, devletin ekonomi içerisindeki yeri ve öneminin bir ölçütü olarak kabul eden ve bu harcamaların zaman içerisindeki değişimini inceleyen pek çok çalışma mevcut olup bu çalışmalarda kamu harcamalarının artma sebepleri farklı şekillerde açıklanıp yorumlanmıştır. Bazı çalışmalar Adolph Wagner’i esas alarak kamu harcamalarının toplam ekonomik faaliyetler içerisindeki payının; sanayileşme, toplumsal ve sosyal yapıdaki değişim, kentleşme, yerel yönetimlerin artması ve sundukları hizmetlerin genişlemesi, koruyucu ve düzenleyici kamusal mallar (iç ve dış güvenlik, adalet) ile kültürel ve sosyal refaha yönelik kamusal mallara (eğitim ve sağlık) olan talepler dolayısıyla sürekli arttığını ve bu artışın milli gelirden daha fazla olduğunu yani; kamu harcamalarının milli gelirdeki payının yükseldiğini savunmuştur. Diğer bazı çalışmalar ise, Wagner’in savunduğu kamu harcamalarının milli gelirdeki payının sürekli arttığı görüşünden farklı olarak, savaş ve toplumsal kargaşalar (darbe, girişim ve muhtıra) gibi olağanüstü hallerde kamu harcamalarında artış yönlü bir sıçrama olduğunu iddia eden Alan Peacock ve Jack Wiseman’i desteklemektedir. Sıçrama Tezi olarak adlandırılan bu görüş, olağanüstü dönemlerde ani olarak artan kamu harcamalarının tekrar eski seviyesine dönemediğini ve sıçrama sonrası oluşan yeni düzeyin altına inemediğini ifade etmektedir.

Türkiye’de gerçekleşen darbe ve darbe girişimlerinin olumsuz etkileri belirli bir süre devam etmekte ve bu olumsuz etkilerin ülkenin ekonomik, siyasi ve toplumsal yapısında yarattığı değişimlerin boyutları darbenin boyutuna göre farklılıklar gösterebilmektedir. Darbe gibi ülkenin pek çok sosyoekonomik göstergesine ve toplumsal refaha negatif etkileri olan olayların kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve irdelenmesi, bu tip ekonomik, siyasi ve toplumsal belirsizlik oluşturan süreçlerin en az hasarla ve kayıpla atlatılmasında faydalı olacaktır. Bu kapsamda bu çalışmada, Türkiye’de yaşanan darbe ve girişimlerin kamu harcamaları üzerindeki etkisi analiz edilecektir. Türkiye’nin kamu harcamaları değişkeninin zaman içindeki hareketi incelenecek ve bu hareketlerin, Peacock ve Wiseman’ın iddia ettiği gibi olağanüstü dönemlerde sıçrama gösteren bir biçimde mi yükseldiği test edilecektir. Yapısal kırılmalı birim kök testinin kullanılacağı bu çalışmada, kamu harcamalarında meydana gelen sıçramaların tarihleri tespit edilecek ve bu tarihlerde Türkiye’de yaşanan gelişmeler ortaya koyulacaktır.

## 2. KAMU HARCAMALARI VE ARTIŞ NEDENLERİ

İnsanların bireysel ihtiyaçlarının dışında kamusal ihtiyaçlarının da karşılanmasını sağlamak amacıyla devletin kamusal mallar ve hizmetlerin yerine getirilmesi, borçların ifa edilmesi, varlığını sürdürebilmesi ve görevlerini yerine getirebilmesi için yaptığı parasal ödemeler olan kamu harcamaları (Mosoti, 2014: 1) farklı kıstaslara göre dar ve geniş anlamda tanımlanmaktadır. Devletin yaptığı her türlü parasal harcamalar genel olarak dar anlamda kamu harcaması olarak kabul edilmektedir. Bu tanıma göre bütçede ve bütçe ile alakalı diğer hesaplarda harcama kalemi olarak yer almamış olan giderler, kamu harcaması sayılmamaktadır. Bundan dolayı, vergi muafiyet ve istisnaları, devlet aktifinde meydana gelen azalmalar, özel şahısların kamu hizmetlerine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak yaptıkları her türlü yardımlar ve bunlara benzer harcamalar bu tanıma göre kamu harcaması olarak kabul edilmemektedir (Bulutoğlu, 1981: 218). Ancak devletin alması gereken bazı gelirlerden vazgeçmesi veya varlıklarının amortismanına uğraması da bir gider olarak düşünüldüğünde, devletin parasal harcamalarıyla birlikte vergi muafiyeti, vergi istisnası ve amortismanlar gibi giderleri de geniş anlamda kamu harcaması sayılır. Buna göre geniş manada kamu harcamaları kapsamına aşağıdaki harcamalar girmektedir (Pehlivan, 2013: 65);

- ✓ Devlet ve mahalli idarelerin yaptığı harcamalar,
- ✓ İktisadi devlet teşekkülleri harcamaları,
- ✓ Sosyal sigortaların harcamaları,
- ✓ Topluma faydalı hizmetler yapan kurumların harcamaları (belediyelerin işlettiği otobüs, tramvay, tünel, elektrik, havagazı, su işletmeleri vb. harcamalar)
- ✓ Vergi muafıkları ve vergi indirimleri,
- ✓ Hususi şahısların yaptıkları bağış ve yardımlar ile
- ✓ Devlet aktifinde meydana gelen azalmalar.

**Tablo 1.** Kamu Harcamalarının Artış Nedenleri

Görünüşte Artış Nedenleri	Gerçek Artış Nedenleri
Para Değerinin Düşmesi	İç ve Dış Savaşlar (Kargaşa, Girişim, Darbe vb.)
Bütçe Yöntemindeki Değişmeler	Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler
Bütçe Tekniğindeki Değişmeler	Devlet Anlayışındaki Değişmeler (Ekonomik, Sosyal, Siyasal)
Kamu Hizmetlerinin Yerine Getirilmesinde Aynı Usulün Terk Edilmesi	Kamu Hizmetlerinin Yaygınlaşması ve Yoğunlaşması
Devletleştirme	Vatandaşların Hayat Standartlarının Yükselmesi
Ülke Sınırlarının ve Nüfusun Değişmesi	

**Kaynak:** Akdoğan, 2016: 78-83.

Tablo 1'deki sınıflandırmaya göre yapılan bazı kamu faaliyetleri, kamu harcamalarını görünüşte artırmakta iken yani; topluma sunulan mal ve hizmetin kalitesinde veya miktarında bir artış meydana gelmemesine rağmen kamu harcamalarının tutarında bir artış söz konusu oluyorken, bazı kamu faaliyetleri ise kamu harcamalarını gerçekte artırmaktadır yani, topluma sunulan mal ve hizmetin kalitesindeki yükselişle birlikte kamu harcamalarında da artış meydana gelmektedir. Bunlardan birinci durum kamu harcamalarının görünüşte artışını ikinci durum ise kamu harcamalarının gerçek artış nedenini ifade etmektedir. Ülke sınırlarının ve nüfusun değişmesi kamu harcamalarını hem görünüşte hem de gerçekte artırabilmektedir. Örneğin nüfus artışı kişi başına düşen kamu harcama miktarında bir değişiklik oluşturmuyorsa kamu harcamaları görünüşte artacaktır. Ancak nüfus artışı ile birlikte nüfus hareketliğinde ve şehirleşmede meydana gelecek değişiklikler kamu harcamasını gerçekte artıracaktır. Çünkü şehirleşme ile birlikte kamusal hizmetlere olan talep ve kamu hizmetlerinin birim maliyeti artacak bu durumda kamu harcamaları da gerçekte artacaktır (Pehlivan, 2015: 73).

### 3. KAMU HARCAMALARININ ARTIŞINI AÇIKLAYAN YAKLAŞIMLAR

Toplumların gelişmesine ve nüfus artışına bağlı olarak ihtiyaçlar artmakta ve büyüme/kalkınma ile beraber kamu harcamaları da artış göstermektedir. Bu nedenle kamu harcamalarının zaman içerisinde doğrusal bir seyir izlediği belirtilmektedir. Ancak kamu harcamalarının savaş, toplumsal kargaşa, doğal afet vb. olağandışı olaylar nedeniyle doğrusal bir seyir izlemeyip sıçrama şeklinde de olabileceği belirtilmiş olup çalışmada kamu harcamalarının doğrusal bir seyir izlediğini belirten “Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu” ve kamu harcamalarının doğrusal bir şekilde artmayıp olağandışı olaylar nedeniyle sıçrama şeklinde de olabileceğini belirten “Sıçrama Tezi” ele alınmış ve Türkiye’de sıçrama tezinin geçerliliği test edilmiştir.

#### 3.1. Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu: Wagner Yasası

19. yüzyılda çeşitli ülkelerde yaptığı incelemeler sonucu ekonomik gelişme sürecinde kamu harcamalarının da sürekli artma eğiliminde olduğunu tespit eden Wagner, sanayi üretimindeki artışa eşlik eden kamu harcamaları artışını “Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu” olarak ifade etmiştir (Sancar, 2012: 4). Wagner yasası, sanayileşme sürecinde kamu harcamalarının GSYH içerisindeki payının genişleme eğiliminde olduğunu savunmakta ve bu genişlemeyi (Magazzino vd., 2015: 812; Mann, 1980: 189);

(i) Sanayileşme sürecinde toplumdaki sosyal ilerlemelerin meydana getirdiği baskılar sonucu ekonomi içerisinde kamu ve özel kesiminin ağırlığının değişmesine (toplumda kamusal hizmet talep düzeyi arttığı için özel sektör kesimince gerçekleştirilemeyen

faaliyetleri yerine getirmek için devlet tarafından yapılan idari ve düzenleyici işlevler artmıştır. Çünkü kamu kesiminin özel sektör tarafından karşılanmayan, sanayileşmiş bir toplumun teknolojik ihtiyaçlarını karşılaması için yapılan büyük ölçekli projeleri finanse etmek adına sermaye fonları sağlamaları gerekecektir),

(ii) Kalkınma, kültür, eğitim ve refah harcamaları genişlediğinde doğal tekelleri yönetmek ve finanse etmek için gerekli olan kamusal müdahalelere (eğitim ve kültür faaliyetlerin gelir talep esnekliklerinin birden büyük olduğunu tespit eden Wagner, milli gelir ve kişi başına gelirden meydana gelecek bir birimlik artışın, eğitim ve kültür faaliyetleri harcamalarında daha fazla artış meydana getireceğini belirtmiştir) ve

(iii) Toplumların zamanla daha çeşitli, daha çok ve daha kaliteli kamu hizmeti istemelerine bağlamaktadır.

Bütün bu özellikler dikkate alındığında hükümet harcamalarının genişletilmesi ve yoğunlaştırılması ekonomik kalkınmanın ürünü olarak görülmekte olup tersi geçerli değildir. Başka bir deyişle, Wagner yasası kamu mallarına ve dışsallıkların kontrolüne yönelik artan bir talep olduğundan dolayı hükümetin büyüdüğünü belirtmektedir. Bu argümanlara dayanarak, “Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu” aynı zamanda milli gelirden kamu harcamalarına doğru nedenselliğin de kastedildiğini ima etmektedir (Khalifa Salim, 2006: 119). Ancak bu nedenselliğin geçerliliği aşağıda belirtilen 3 şarta bağlanmakta ve Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu’nun açıkça sanayileşme sonucunda gelirin yükseldiği ülkelere atıfta bulunmak için geçerli olduğu belirtilmiştir (Bird, 1971);

- i. Kişi başına düşen gelirin yükselmesine,
- ii. Belirli bir türde teknolojik ve kurumsal değişikliklere ve
- iii. Daha geniş siyasal katılım anlamında politikanın demokratikleşmesine bağlanmaktadır.

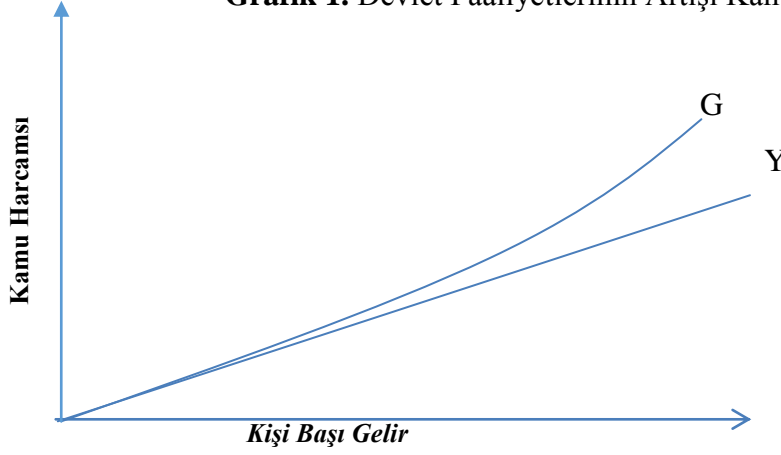
Adolph Wagner’ın “Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu” reel gelir arttıkça kamu harcamalarının milli gelire oranla daha fazla artma eğilimi olduğunu öne sürmektedir (Wagner, 1883). Reel gelirin kamu harcamalarından daha fazla arttığı Grafik 1 yardımıyla açıklanmıştır. Wagner’e göre kişi başına gelir arttıkça, hükümet tarafından sağlanan mal ve hizmetlere olan talep orantılı olandan daha fazla artmaktadır. Çünkü sanayileşme ve kentleşmenin teknolojik gereksinimleri gelir artışına eşlik etmektedir. Ancak bu argüman transfer harcamalarından ziyade merit mallar için daha cazip bir nitelik taşımakta olduğundan yasa, kamu malları için gelir esnekliği boyutu açısından yorumlanmış olup (Mthethwa, 1998: 10) aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı da Wagner yasasının geçerliliği eleştirilmiştir (Singh, 2015).

- Bütün batı ülkeleri için uygulanamayacağı,
- Kamu harcamaları ekonomik kalkınmanın ürünü olarak görüldüğünden, kamu

harcamalarının kendi içerisinde büyüme süreci göz ardı edilmekte ve

➤ Kamu harcamalarının artışı üzerinde savaşın ve benzeri toplumsal çalkantıların etkisi analiz edilmemektedir.

**Grafik 1. Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu**



Buna göre kamu harcamalarındaki göreceli artış kişi başı gelirdeki göreceli artıştan daha fazla gerçekleştiğinden “Devlet Faaliyetlerinin Artışı Kanunu”  $(\Delta G/G)/(\Delta Y/Y) > 1$  şeklinde ifade edilmektedir (Singh, 2015).

### 3.2. Sıçrama/Yer Değiştirme Tezi: Peacock –Wiseman

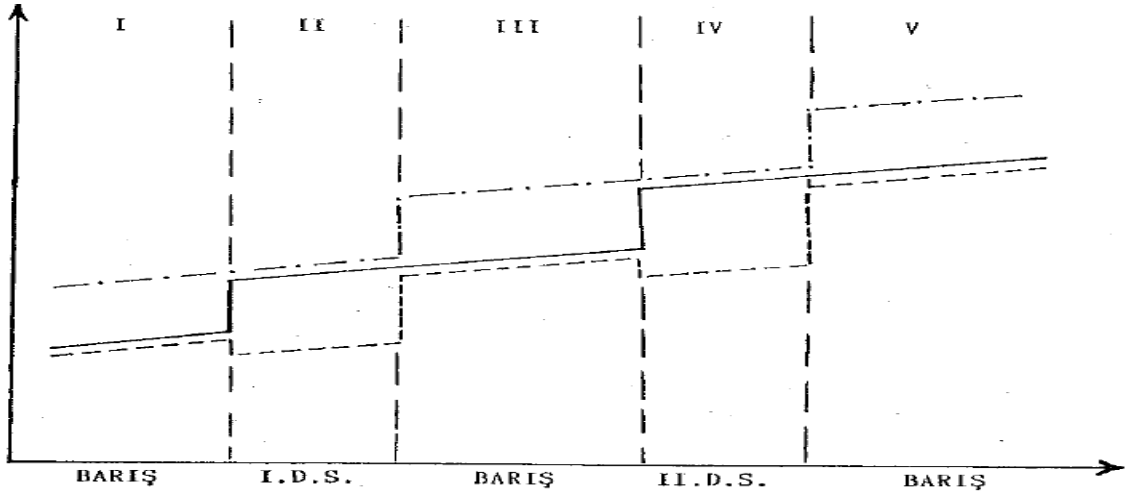
Devlet faaliyetlerinin büyümesinin kaçınılmaz olduğunu düşünen teorilerin aksine, bunu sıra dışı ve şans oyunlarının bir sonucu olarak gören teorilerde bulunmaktadır. Kamu harcamaları “normal” dönemlerde ılımlı bir şekilde artmakta iken ekonomik, siyasi ve sosyal sisteme yönelik bazı şoklar (savaş, darbe, iç ve dış çalkantılar vb.) daha yüksek devlet harcamasına ve dolayısıyla yeni finansman yöntemlerine ihtiyaç duyulmasına neden olabilmektedir. Bununla birlikte ekonomik, siyasi ve sosyal sistemde meydana gelen şokların etkisi kaybolduktan sonra bile “durgunluk” nedeniyle kamu harcamalarının bu yüksek seviyeleri devam etmekte olup (Rosen, 1995: 143) Peacock-Wiseman (1967) bu olaya “sıçrama/yer değiştirme tezi” (displacement thesis) adını vermişlerdir. Peacock ve Wiseman’a göre toplumsal karışıklıkların etkisinin Wagner yasasında ihmal edilmesi ciddi bir eksikliklerdir. Örneğin 20. yüzyılda savaş hayatın en büyük gerçeklerinden bir olduğundan, savaşları ve bunlarla bağlantılı harcamaları göz ardı eden kamu sektörü büyümesi teorisi çok önemli bir faktörü terk etmiş olmaktadır.

Peacock-Wiseman kamu harcamalarındaki artış eğiliminin (1890-1955 yılları kapsamında İngiltere için bir analiz yapmışlardır) nedenlerini, Wagner’in savunduğu devlet faaliyetlerinin artmasından daha farklı faktörlerle açıklamışlardır. Peacock ve Wiseman’a göre savaş ve depresyon gibi çalkantı dönemlerinde kamu harcamaları artarken, siyasal

İktidarlar artan kamu harcamalarını karşılayabilmek için, katlanılabilir vergi yükünü artırmıştır (Musgrave and Musgrave, 1976: 7). Ancak toplumsal çalkantı dönemi aşıldıktan sonra bile vergi gelirleri bunalım döneminde ulaşılan seviyesini koruyacağından yani; toplum bu vergi yüküne alışmış olduğundan, vergiler eski seviyesine indirilmemiş ve dolayısıyla kamu harcamaları da azaltılamamıştır (Akbulut, 1993: 247). Çünkü toplumsal çalkantılar (savaşlar, darbeler ve benzeri bunalımlar); devletin toplumun daha önce önemsenmemiş çeşitli sorunlarıyla ilgilenilmesi sonucunu doğurabilir ve refah devleti sağlanması amacıyla sosyal reformlara girişilmesine neden olabilmektedir (Sandfor, 1992: 32).

Buna göre sıçrama tezi, tolere edilebilir vergi yükü düzeyini ifade eden normal dönemi ve devlet faaliyetlerindeki artış dolayısıyla vergi yükünde artışın olduğu toplumsal çalkantı dönemlerini dikkate alarak kamu harcamalarının sosyal-politik perspektiften artmasının nedenini açıklamakta olup çalkantı dönemi sona erse bile kamu harcamalarının normal dönemdeki kamu harcamaları seviyesine dönmemesini, olağanüstü dönemlerde aşırı vergi yüküne uyum sağlayan mükellefler üzerindeki vergi yükünün düşmemesine bağlamaktadır. Kamu harcamalarına ilişkin sıçrama tezi Şekil 1 yardımıyla açıklanmış olup şekilde yatay ekseninde yıllar (normal ve olağanüstü dönemler), dikey ekseninde ise gayrisafi milli hâsıla içerisindeki kamu harcamalarının payı gösterilmiştir.

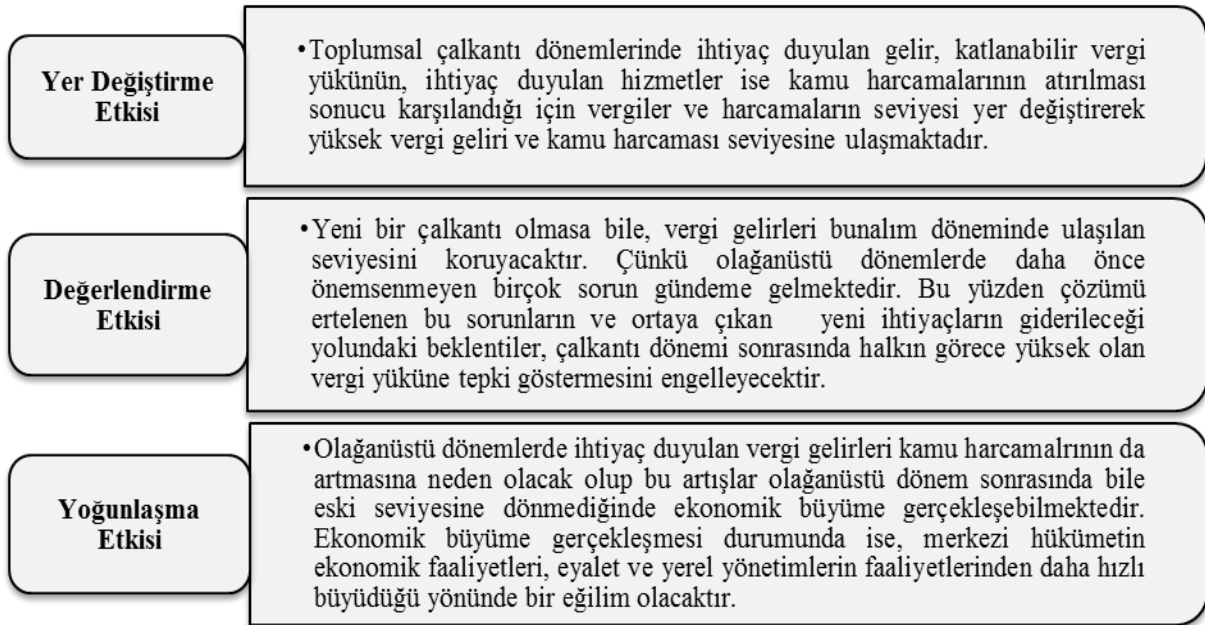
Şekil 1'de Peacock ve Wiseman'ın birinci ve ikinci dünya savaşını kapsayacak şekilde İngiltere için yapmış oldukları kamu harcamalarının sıçrama tezi gösterilmiştir. Şekil 1'deki dönemlere baktığımızda I, III ve V. dönemlerde; olağanüstü bir durum olmadığı müddetçe mükellefler katlanılabilir vergi yükünden daha fazla kamu harcaması sunulmasını beklemektedirler. Kamu harcamaları vergi gelirlerinin tam karşılığı olarak sunulmadığı için (tam ve yarı kamusal malların varlığı, dışsallık vb. nedenler dolayısıyla) bu dönemde sunulması arzulanan kamu harcaması ile katlanılabilir vergi yükü arasında daima bir fark olacaktır. Kesiksiz düz çizgi ile belirtilen sınırlar mükelleflerinin katlanabilecekleri vergi yükünü ifade etmekte olup burada mükelleflerin en fazla, sunulan kamu harcaması kadar vergi yüküne katlanabileceği belirtilmiştir. Toplumsal çalkantı dönemlerinde (II. ve IV. dönemler) ise ihtiyaç duyulan vergi gelirleri ve buna bağlı olarak katlanılabilecek vergi yükünün sınırı normal dönemlere nazaran yükselecek ve bu yükseliş kamu harcamalarının düzeyini de arttıracaktır. Bu artış arzulanan kamu harcamaları ile gerçekleşen kamu harcamaları arasındaki farkı ise azaltacaktır. Mükellefler çalkantı dönemlerinde yüksek vergi yüküne ve arzulanan kamu harcamalarına alışacağından, çalkantı dönemi sona erdikten sonra katlanılabilir vergi yükü ve arzulanan kamu harcamalarının seviyesi normal dönemdeki seviyeye düşmeyecek olup bu durum kamu harcamalarının sıçramalı bir şekilde arttığını belirtmektedir.



**Şekil 1. Sıçrama/Yer Değiştirme Tezi**

- (.....) Toplam Kamu Harcamaları (Gerçekleşen) ve Katlanılabilir Vergi Yükü Sınırı  
 (-----) Arzulanan Kamu Harcamaları Düzeyi  
 (————) Sivil Kamu Harcamaları (Toplam Kamu Harcamaları-Savaşla İlgili Gerçekleşen Harcamalar)  
**Kaynak:** Peacock ve Wiseman, 1967: s.34; Akbulut, 1993:248.

Kamu harcamalarının olağandışı dönemlerden sonra eski seviyelere gelmemesi toplumun yeni harcama seviyesine alışmasıyla açıklanmakta ve bu durum «Ratchet Etkisi» olarak adlandırılmaktadır (Dasgupta, 2013: 42). Peacock-Wiseman'a göre kamu harcamalarının sıçramalı artışı ise Şekil 2'de belirtilen 3 etki ile açıklanmaktadır.



**Şekil 2. Sıçrama Tezini Açıklayan Etkiler**

**Kaynak:** Bbamantra, <http://www.bbamantra.com/peacock-wiseman-hypothesis/>

Devlet Faaliyetlerinin Artış Kanunu'na göre milli gelirden kamu harcamalarına doğru nedenselliğin yönü, Peacock-Wiseman'ın tezinde kamu harcamalarından milli gelire doğru olarak değişmektedir. Wagner'in ifade ettiği kamu harcamalarının sürekli artışı, uzun dönemli



bir analiz olup kısa dönemlerde meydana gelen trend değişiklikleri üzerinde durmamakta iken Peacock-Wiseman yaklaşımı kamu harcamalarında zaman içerisinde görülen trend değişikliklerini açıklamaya çalışmıştır (Caymaz, 2016: 10). Bu yüzden Wagner'e göre kamu harcamaları artış trendi düz bir çizgi şeklinde iken Peacock-Wiseman tezinde kesikli sıçramalar şeklindedir.

#### 4. LİTERATÜR

Darbelerin etkisi konusunda teorik olarak birçok çalışma yapılmış olsa da bu konuda, daha çok direkt darbeler yerine siyasal istikrarsızlık üzerine yoğun olarak çalışmalara rastlanmaktadır. Siyasal istikrarsızlık darbeleri de içerisine alan daha genel bir kavramdır. Zira siyasi istikrarsızlık kavramı ile sadece darbeler kastedilmemekte bunun yanında ayaklanma, iç savaş, terör, rejimin sürekliliği ve yönetimlerdeki değişim sıklığı da kastedilmektedir (Özsağır, 2013: 767). Bu çalışmada ise siyasal istikrarsızlık kapsamında sadece savaş ve darbe gibi toplumsal çalkantıların kamu harcamaları ve vergi gelirleri üzerindeki etkisini ele alan farklı çalışmalara yer verilmiş olup bu çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

Peacock ve Wiseman (1961), devletlerin harcama yapmaya istekli olduğu ve vatandaşların ise daha yüksek vergiler ödemeye gönülsüz olacağı önermeleri çerçevesinde 1890-1955 yılları arasında İngiltere kamu harcamaları artışını analiz etmiş ve bu dönem içerisinde gerçekleşen I. ve II. Dünya Savaşı dönemlerinde kamu harcamalarının sıçramalı olarak arttığı sonucuna ulaşmışlar ve savaşların daha genel bir ifadeyle toplumsal çalkantıların kamu harcamaları trendi üzerinde doğrudan etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bu dönemlerde halkın katlanabileceği vergi sınırının da yükseleceğini ifade etmişlerdir.

Gupta (1967), kamu harcamalarının artışını sıçrama tezi çerçevesinde ABD, İngiltere, Kanada, Almanya ve İsveç ülkelerinde incelemiştir. Dünya Savaşlarında yer alan ülkelere kamu harcamalarında sıçramanın gerçekleştiğini bunun yanında savaşlarda yer almayan İsveç'te ise sıçramanın gerçekleşmediği sonucunu elde etmiştir. Ayrıca 1929 yılında gerçekleşen Büyük Buhran'ın da toplumsal bir çalkantı dönemi olarak kamu harcamaları artışında bir sıçrama yarattığını ortaya koymuştur.

Bonin vd. (1969), sıçrama tezine eşdeğer kabul edilen değiştirme etkisini kullanarak savaşların kamu harcamalarına etkisini incelemişler ve savaşın sebep olduğu kamu harcamalarındaki değişimlerin düşmanlıkların sona ermesinin ardından sürdüğünü savunmuşlardır. Çünkü barış zamanında belirlenmiş kamu harcaması seyrine yetişme ihtiyacı, savaş sonrası harcama serilerini "değiştirme etkisine" tabi kılmaktadır.

Goffman ve Mahar (1971), kamu harcamalarının sıçramalı olarak artışının ülkelerin demokrasi ve kalkınmışlık seviyelerine göre değişiklik gösterebileceği üzerinde durmuşlar ve inceledikleri altı Karayip ülkesinde teorinin temelini oluşturan arzulanen harcama düzeyi ve katlanılabilir vergi düzeyi olgularının demokratik yönetime sahip ülkeler için geçerli olacağını öne sürmüşlerdir.

Nagarajan (1979), Hint-Çin uyuşmazlığının kamu harcamaları üzerindeki etkilerini araştırmış olup büyük ölçekli toplumsal çalkantıların yanı sıra küresel olmayan toplumsal olayların da kamu harcamalarını sıçramalı olarak arttıracaklarını, 1962 krizini göz önünde bulundurarak ampirik olarak test etmiştir. Bu test sonucunda daha küçük ölçekte yaşanacak sosyal çalkantıların da sıçrama etkisi doğuracağı sonucuna ulaşmıştır.

Akbulut (1993), askeri darbelerin kamu harcamaları üzerindeki etkisini 1963-1990 yılları için; zaman serisini toplumsal çalkantı yıllarına bağlı olarak alt dönemlere ayırarak her birine ayrı ayrı regresyon analizi yaparak ve toplumsal çalkantıların etkisini kukla değişkenler kullanarak iki farklı yöntemle test etmiştir. Darbelerin kamu harcamaları üzerindeki etkileri her iki testte de olumlu sonuç vermiştir. Yani askeri darbelerin kamu harcamaları trendini yukarı kaydıracağı neticesine ulaşmıştır.

Devereux ve Wen (1998), siyasal istikrarsızlık, GSYH ve hükümetin GSYH içerisindeki payı yani kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi 52 ülke (Kuzey ve Latin Amerika ile Avrupa ve Asya ülkeleri) için inlemişler ve siyasal istikrarsızlığın ekonomik büyüme oranlarını düşürdüğünü ancak kamu harcamalarını artırdığını tespit etmişlerdir.

Özsağır (2013), kukla değişken kullanarak 1923-2012 yılları kapsamında, GSYH'nin gecikmeli değerlerinin ve darbe dönemlerinin etkisini gösteren kukla değişkenin (darbelerin gerçekleştiği 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 ve 28 Şubat 1997 tarihleri kukla değişken olarak kullanılmıştır) kat sayılarının istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmiştir.

Akalın (2017), 1980 askeri darbe sonrası için Peacock-Wiseman Sıçrama tezini göz önünde bulundurarak 1981-2015 yılları arasında kırılmaların gerçekleştiği dönemler Bai ve Perron (1998) çoklu yapısal kırılma testi yardımıyla tespit edilmiş ve Türkiye ekonomisinin yaşadığı iki büyük kriz olma özelliğini taşıyan 1994 ve 2000 yılları öncesinde, 1993 ve 1999 yıllarında Peacock-Wiseman sıçrama tezini doğrular nitelikte iki kırılma dönemi belirlenmiştir.

## 5. EKONOMETRİK ANALİZ

Sıçrama hipotezinin geçerliliğini Türkiye için analiz eden bu çalışmada, 1924-2016 dönemi yıllık kamu harcamaları (KH) ve vergi gelirleri (VG) verileri kullanılmış olup veriler Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü (BÜMKO) <http://www.bumko.gov.tr/TR,157/butce->

buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri.html sayfasından temin edilmiştir. İncelenen dönem, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan sonraki ilk yıldan günümüze kadar uzadığı için, ülkeye ait tüm verileri kapsamakta ve ülkenin tarihinde yaşanan tüm savaş, darbe gibi olağanüstü dönemleri içermektedir.

Yapısal kırılmaları da göz önünde bulundurarak yapılan birim kök testleri Perron (1989) ile başlamış, Zivot ve Andrews (1992), Lumsdaine ve Papell (1997), Perron (1997) ve Lee ve Strazicich (2003) ile sürmüştür. Bu testler genel olarak seride bir ya da iki yapısal kırılmaya izin verirken Kapetanios (2005) yönteminde çoklu yapısal kırılmaya izin verildiğinden (Göçer ve Aydın, 2016: 785) çalışmada sıçrama hipotezinin geçerliliği yapısal kırılmalı birim kök analizlerinden Kapetanios (2005) testi kullanılarak test edilmiştir. Çünkü bu test çoklu yapısal kırılma altında serilerinin durağanlığını incelemekte ve yapısal kırılma tarihlerini içsel olarak belirlemektedir. Ayrıca diğer yapısal kırılmalı birim kök testlerinden farklı olarak da kırılma sayısının daha önceden belirlenme zorunluluğu da bulunmamaktadır (Şeker ve Şimdi, 2018: s.100). Bu test, Denklem 1'de sunulan denklem üzerinden analiz sürecini yürütmektedir.

$$Y_t = \beta_0 + \beta_1 * Y_{t-1} + \beta_2 * T + \sum_{i=1}^p \alpha_i \Delta Y_{t-i} + \sum_{i=1}^m \gamma_i DU_{i,t} + \sum_{i=1}^m \delta_i DT_{i,t} + u_t \quad (1)$$

Denklemde yer alan  $DU_{i,t}$  ve  $DT_{i,t}$  ifadeleri sırasıyla sabit terimde ve trendde kırılmaları ifade etmektedir. Bu kırılmalar modele Denklem 2 ve 3'te ifade edilen şekilde dâhil edilmektedir.

$$DU_{i,t} = \begin{cases} 1 & t > T_{b,i} \text{ iken} \\ 0 & \text{diğer durumlar} \end{cases} \quad (2)$$

$$DT_{i,t} = \begin{cases} t - T_{b,i} & t > T_{b,i} \text{ iken} \\ 0 & \text{diğer durumlar} \end{cases} \quad (3)$$

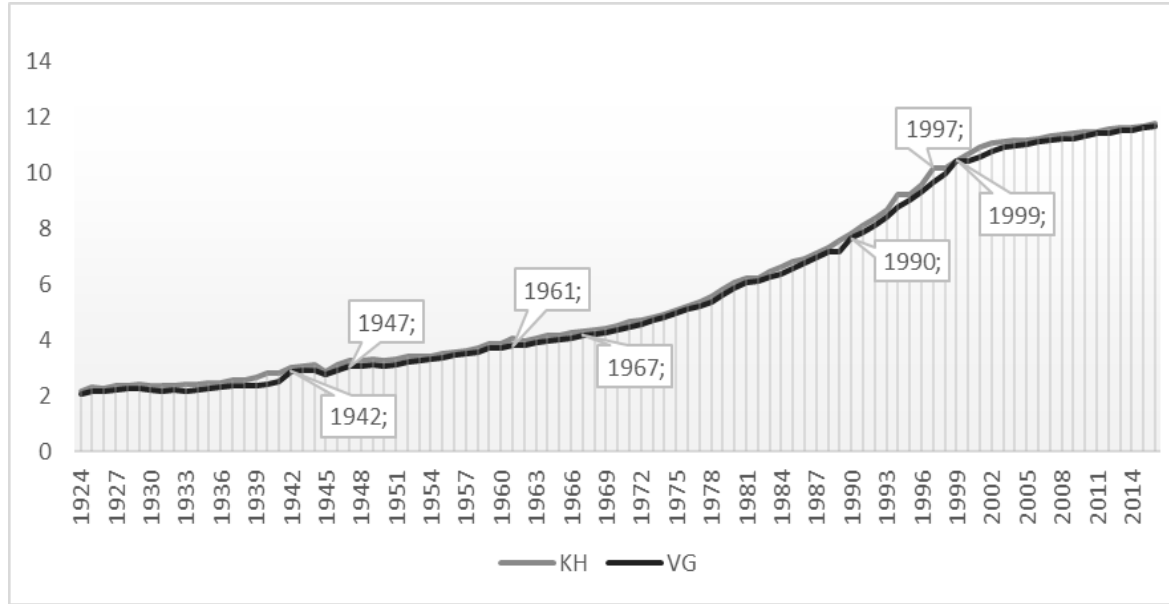
Kapetanios (2005) testinin boş hipotezi, “yapısal kırılmalar altında seri durağan değildir” şeklindedir. Boş hipotezin reddi durumunda serinin kırılmalar göz önüne alındığında durağan olduğu anlamına gelmektedir. Serilerin yapısal kırılmalar altında durağan olması, elde edilen kırılma tarihlerinde meydana gelen kırılmaların da anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Çalışmada ele alınan kamu harcamaları ve vergi gelirleri serilerine uygulanan Kapetanios (2005) yapısal kırılmalı birim kök testine ait analiz sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

**Tablo 2.** Kapetanios (2005) Birim Kök Test Sonuçları

Değişken	Test İstatistiği	Kritik Değerler	Kırılma Tarihleri
KH	-25.499*	%1 = -6.192 %5 = -5.521 %10 = -5.195	1947, 1961, 1975, 1984, 1997
VG	-24.879*	%1 = -6.192 %5 = -5.521 %10 = -5.195	1942, 1967 1981, 1990, 1999

Not: \*, %1 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Kamu harcamaları ve vergi gelirleri serilerinin her ikisi de yapısal kırılmalar altında durağan çıkmaktadır. Serilerde meydana gelen kırılmaların tarihleri Tablo 2 ve Grafik 2’de (verilerin logaritması alınmıştır) incelendiğinde sıçrama hipotezinin Türkiye’de genel olarak geçerli olduğu görülmektedir.

**Grafik 2.** Kamu Harcamaları ve Vergi Gelirlerinin Gelişimi

Kamu harcamaları serisinin kırılma tarihleri olan 1947; İkinci Dünya Savaşı’nın bitişini, 1961; 27 Mayıs 1960 darbesini, 1984; 12 Eylül 1980 darbesini ve 1997; 28 Şubat 1997 post-modern darbeyi<sup>2</sup> işaret etmektedir. Vergi gelirleri serisinin kırılma tarihleri de yine aynı olayları göstermektedir. Bu tarihlerden 1942; İkinci Dünya Savaşı sürecini, 1981; 12 Eylül darbesini ve 1999; 28 Şubat dönemini göstermektedir. Bu iki seride meydana gelen kırılma tarihleri, ülkenin şahit olduğu savaş ve darbe dönemlerini genel olarak ortaya koymaktadır. Bu sonuçlardan hareketle sıçrama hipotezinin Türkiye için geçerli olduğu söylenebilir.

<sup>2</sup> 28 Şubat 1997’de gerçekleşen olay, diğer darbelerden farklı olarak, askeri müdahale sonucunda ülke yönetiminin silahlı kuvvetlere geçmesini sağlamamış fakat silahlı kuvvetlerin baskısı sonucu demokratik süreçlerle göreve gelmiş hükümetin istifasına ve seçimlerin tekrarlanması sebep olmuştur. Bu yüzden post-modern darbe olarak isimlendirilmektedir.

## 6. SONUÇ

Türkiye, 1924-2016 dönemlerinde birçok kez darbe ve darbe girişimine maruz kalmıştır. Bu darbe ve girişimler ülkede siyasi iktidarı değiştirme hedefine bazen ulaşamamış olsa da, sonrasında yaşanan süreç, ülkenin pek çok anlamda zarar görmesine sebep olmuştur. Bu zararların hem bireyler hem toplum hem de devlet üzerindeki etkilerini ortaya koyan pek çok çalışma yapılmaktadır. Savaş, darbe gibi iç ve dış etkenlerden kaynaklı olağanüstü olayların kamu harcamaları ve vergi gelirlerini artıracaklarını iddia eden ve Peacock-Wiseman tarafından geliştirilen sıçrama hipotezinin Türkiye'de geçerliliğinin analizi, 15 Temmuz sonrası ülkede yaşanan gelişmelere, yine ülkenin tarihinden referansla ışık tutacaktır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir dünya savaşı<sup>3</sup>, iki darbe<sup>4</sup>, bir post-modern darbe<sup>5</sup>, iki muhtıra<sup>6</sup> ve son olarak bir darbe girişimi<sup>7</sup> yaşanmış ve bu olağanüstü olayların bir kısmının etkileri hukuki, ekonomik ve toplumsal olarak hala hissedilmektedir.

Çalışmada ülke tarihinde yaşanan savaş ve darbelerin, kamu harcamaları ve vergi gelirleri üzerindeki artırıcı etkisi Türkiye için incelenmiştir. Savaş ve darbe tarihlerine denk gelen dönemlerde kırılmanın olması, sıçrama hipotezini desteklemektedir. Savaş ve darbe dönemlerinde sıçrayarak artan kamu harcamaları ve vergi gelirleri, Türkiye'de eski seviyesine geri dönmekte ve sıçradığı seviyeden devam etmektedir. Çünkü kamu giderlerinin artışı, sosyal devlet anlayışına bağlı olarak, devletin gerçekleştirmek durumunda bulunduğu hizmetlerin çeşit ve boyutundaki değişmelerin de payı büyüktür. Darbeler ve benzeri bunalımlar; devletin toplumun daha önce önemsenmemiş çeşitli sorunlarıyla ilgilenilmesi sonucunu doğurabilir ve refah devleti sağlanması amacıyla sosyal reformlara girişilmesine neden olabilir. Bu durumda, kamu harcamalarının finansmanının sağlanması içinde kamu gelirlerinin büyük bir kısmını oluşturan vergi gelirlerinin artmasını (motorlu taşıtlar ve özel tüketim vergilerindeki artış örnek verilebilir) gerektirecektir. Netice olarak siyasal istikrarsızlığın bir parçası olan darbeler, düşük bir ekonomik büyüme düzeyine ve yüksek kamu harcamalarına yol açacaktır. Bu durumda, hedeflenen büyüme düzeyinin gerçekleşmesini erteleyecektir.

<sup>3</sup> 1939-1945 İkinci Dünya Savaşı

<sup>4</sup> 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 darbeleri

<sup>5</sup> 28 Şubat 1997 post-modern darbesi

<sup>6</sup> 12 Mart 1971 ve 27 Nisan 2007 muhtıraları

<sup>7</sup> 15 Temmuz 2016 darbe girişimi

## KAYNAKÇA

- Akalın, U. S. (2017). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Krizler: Peacock ve Wiseman Sıçrama Tezi Çerçevesinde Türkiye Örneği, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Akbulut, E. Y. (1993). "Harcamaların Sıçramalı Artışı Tezi: Askeri Darbelerin Kamu Harcamalarının Artış Trendi Üzerindeki Etkileri", *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 245-259.
- Akdoğan, A. (2016). Kamu Maliyesi, 17. Baskı, Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti., Ankara
- Bbamantra, Peacock Wiseman Hypothesis – Public Expenditure, <http://www.bbamantra.com/peacock-wiseman-hypothesis/> (10.12.2018).
- Bird, R. (1971). Wagner's Law of Expanding State Activity, *Public Finance/Finances Publique*, 26 (2), 1-26.
- Bonin, J.M., Finch, B.W. ve Waters J.B. (1969). Alternative Tests of the Displacement Effect Hypothesis, *Public Finance*, Vol. 24, pp. 441-452.
- Bulutoğlu, K. (1981). Kamu Ekonomisine Giriş, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Caymaz, N. (2016). Türkiye'de Kamu Harcamalarının Ekonomik Sınıflandırmaya Göre İncelenmesi: 1995–2015, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), ADÜ SBE, Aydın
- Dasgupta, M. (2013). Government Expenditure and Economic Growth in India: 1970-71 to 2007-08, (Doctorate Thesis), M.S. University of Baroda India.
- Devereux, M. B. ve Wen, J-F. (1998). Political Instability, Capital Taxation, and Growth, *European Economic Review* 42, 1635—1651.
- Goffman, I. J. ve Mahar D. J. (1971), The Growth of Public Expenditures in Selected Developing Countries: Six Caribbean Countries, 1940-65, *Public Finance*, 26(1), 57-74.
- Göçer, İ. ve Aydın, N. (2016). Türkiye'de Sağlık Değişkenlerinin Turizm Gelirine Etkisi: Çoklu Yapısal Kırımlı Bir Analiz, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Fakültesi Dergisi Cilt 6, Sayı 1, ss.777-800.
- Gupta, S.P. (1967). Public Expenditures and Economic Growth, *Public Finance/Finances Publiques*, XXII (No. 4), 433-443.
- Kapetanios, G. (2005), Unit-Root Testing Against The Alternative Hypothesis Of Up To M Structural Breaks. *Journal of Time Series Analysis*. Vol: 26. No: 1. 123-133.
- Khalifa Salim, A-F.(2006). "Fiscal Policy and Economic Performance in Oman During 1970-2003", Durham Theses, Durham University, <http://etheses.dur.ac.uk/2634/>, (22.02.2018).
- Magazzino, C., Giolli L. ve Mele M. (2015). "Wagner's Law and Peacock and Wiseman's Displacement Effect in European Union Countries: A Panel Data Study", *International Journal of Economics and Financial Issues*, 5(3), 812-819.
- Mann, A. (1980). "Wagner's Law: An Econometric Test for Mexico, 1925-1976", *National Tax Journal*, 189-201.
- Mosoti, M. M. (2014). The Growth of Public Expenditure in Kenya: Exploring The Causes (1980-2012), University of Nairobi Masters of Arts in Economics. Nairobi.
- Mthethwa, N. R. (1998). Government Expenditure Growth in South Africa, 1960 – 1993, University of Natal.
- Musgrave, R. A. ve Musgrave, P. B. (1976). *Public Finance in Theory and Practice*, Second Ed., Tokyo, Kosaido Printing: 7.
- Nagarajan P. (1979), Econometric Testing of the 'Displacement Effect Associated With A Non Global Social Disturbance in India, *Public Finance*, 34(1), 110-111.
- Özsağır, A. (2013). Askeri Darbe ve Müdahalelerin Ekonomik Performans Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4):759-773
- Peacock, A. ve Wiseman, J. (1961). The Growth of Public Expenditure in the United Kingdom, Princeton: Princeton University Press
- Peacock, A. ve Jack W. (1967). The Growth of Public Expenditure in the United Kingdom. London, Alan and Unwin, <http://www.nber.org/chapters/c2302.pdf>, (21.02.2018).
- Pehlivan, O. (2013). Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon.
- Pehlivan, O. (2015). Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon.
- Rosen, H. (1995). *Public Finance*, Chicago, IRWIN.
- Sancar, C. (2012). "Kamu Harcamaları Ekonomik Büyüme İlişkisine Wagner Yasası ve Keynesyen Görüş Çerçevesinde Teorik Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği (2000-2011)", *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 1, No. 2, 2012, 1-19.
- Sandfor, C. T. (1992). *Economics of Public Finance: An Economic Analysis of Government Expenditure and Revenue in the United Kingdom*, Third Edition, Pergamon Press.
- Singh, J. (2015). Wagner's Law of Increasing State Activity, Peacock-Wiseman Hypothesis, *Theory of Public Finance*.
- Şeker, A. ve Şimdi, H. (2018). Yeni Dönemde Satın Alma Gücü Paritesinin Güçlü Formda Geçerliliği: Türkiye Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:31, s. 91-104.
- Wagner, A. (1883). *Finanzwissenschaft*, Leipzig: C. F. Winter.

## EXTENDED ABSTRACT

Costly events like wars, coups, natural disasters, and so on, have been experienced many times in the history of states. Such incidents not only cause loss of individual life and property, but also have economic effects on states. Abnormal processes such as the extra defense expenditure brought by a war period, the elimination of internal chaos to provide internal order in a coup time, the restoration of the material and moral damage caused by a natural disaster can be carried out not by individual expenditure, but by public spending the state will be made. Because states are responsible for carrying out large-scale expenditures, which are not possible for individuals to do alone, to carry out many activities aimed at providing social order and raising social welfare. These activities include the necessities that need to be met in ordinary times such as justice, education and health, as well as internal and external events that may occur during extraordinary times. Therefore, public expenditures, which can be considered as the expenditures of the state in general terms, may increase in a normal course in normal periods, but may show an extraordinary increase in extraordinary periods such as war, coup, natural disaster.

One of the two widely accepted views on the historical path of public spending is the hypothesis developed by Wagner, suggesting that public spending is constantly increasing. The other one is the hypothesis, which was developed by Peacock and Wiseman, claims that public spending increases sharply during the extraordinary periods, and it continues to rise at the end of these periods. According to Wagner, public spending is constantly increasing and behind this increase lies the need of the state to protect and sustain the increasing population, culture and welfare. On the other hand, the Peacock-Wiseman hypothesis claims that the increase in public spending is not merely because of the usual and moderate increases as stated by Wagner, and sees the leaps in extraordinary periods as the main reason for the increase in public spending. The citizens of the country will get used to the tax burden that would finance these leaps and the level of public spending after the leaps, to which arise the need to protect the level of public spending that people are accustomed. For this reason, leaps in extraordinary periods will have a lasting effect and public expenditures will not decrease to its previous level. On the other hand, in order to prevent the stagnation that may occur after the extraordinary periods, public spending will be required by the state. Therefore, public spending will not fall below the level it jumps and will continue to increase from its jump.

Besides the political and social impacts of the coup attempt on July 15, 2016, in Turkey, its economic impacts are also still being measured and discussed. Tens of thousands of public servants were expelled from their professions, and hundreds of foundations, associations and

firms face legal actions, and many macroeconomic indicators were adversely affected by this process. After this coup attempt, unemployment rose to 13%, inflation reached 25%, which is the highest level in the last 15 years, and the exchange rate increased by almost 100% compared to the pre-coup attempt period. The fact that the per capita national income declined to the level reached 10 years ago with the significant increase in above-mentioned macroeconomic indicators clearly shows the extent of the economic downturn of the July 15 coup attempt in the country. The impact of this coup attempt, which has caused serious damage to many important economic indicators, on public expenditures constitutes the main subject of this study.

In this study, two basic hypotheses in the literature regarding the increase in public spending is tested by structural break unit root analysis method using annual data of public spending and tax revenues belonging to Turkey's 1924-2016 period. By using multiple structural break unit root test determining the break dates internally developed Kapetanios (2005), public expenditure and tax revenues series belonging to Turkey are analyzed. When the structural break dates found at the end of the analysis are examined, it is seen that 1947 indicates the end of the Second World War, 1961 shows 27 May 1960 coup, 1984 implies the coup of 12 September 1980 and 1997 points to the post-modern coup of 28 February 1997. The break dates of the tax revenues series also show the same events. 1942 reveals the Second World War, 1981 shows September 12 coup and 1999 indicates February 28 period. The break dates in these two series reveal the periods of war and coup that the country witnessed. These results prove that the Peacock-Wiseman hypothesis is valid in Turkey which means the public spending and tax revenues in times of emergency leap to an upper value and not come back to its former level, which is called displacement hypothesis.